

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. I., spol. s r.o.**, so sídlom v T., IČO : X., proti žalovanému **JUDr. I. O.**, bývajúcemu v B., **o zaplataenie 33,19 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 12 C 103/1998, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 9. marca 2007, sp.zn. 6 Co 111/07, 112/07, 113/07, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 9. marca 2007 sp.zn. 6 Co 111/07, 112/07, 113/07 vo výroku, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 11. októbra 2005 č.k. 12 C 103/1998-166 a vo výroku o trovách konania, **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 9. marca 2007, sp.zn. 6 Co 111/07, 112/07, 113/07 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava V (súd prvého stupňa) z 27. novembra 2003 č.k. 12 C 103/98-125 a jeho dopĺňací rozsudok zo 4. marca 2004 č.k. 12 C 103/98-143 a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím napokon potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 11. októbra 2005 č.k. 12 C 103/1998-166, ktorým súd prvého stupňa zastavil konanie o odvolaní žalovaného proti jeho rozsudku z 27. novembra 2003 č.k. 12 C 103/1998-125. O trovách odvolacieho konania, pokiaľ ide o odvolanie žalovaného proti uzneseniu z 11. októbra 2005 č.k. 12 C 103/1998-166, rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa z 11. októbra 2005 č.k. 12 C 103/1998-166 („obsiahnutému v odstavci treťom

výroku tohto uznesenia“), žalovaný podal dovolanie. Navrhol napadnutú časť uznesenia odvolacieho súdu zrušiť. Uviedol, že mimoriadny opravný prostriedok podáva podľa ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Podľa žalovaného predsedníčka odvolacieho senátu A. B. „neoprávnene rozhodovala“ v jeho veciach, pretože je voči nemu zjavne zaujatá. Jej predpojatosť vyplýva najmä z toho, že v inej jeho právnej veci neopodstatnene odmietla jeho odvolanie, hoci bolo podané v zákonnej lehote. Menovaná sudkyňa je navyše účastníčkou konania v inej právnej veci, v ktorej od nej požaduje finančnú náhradu za spôsobenú ujmu. Vzhľadom na uvedené menovaná sudkyňa bola povinná „odstúpiť od prejednávania“ a umožniť mu, aby včas mohol uplatniť voči nej námietku zaujatosti, „čo však úmyselne opomenula“.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 na základe zákona č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý má právnické vzdelanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutou časťou svojho uznesenia potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci

nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

So zreteľom na obsah dovolania, a osobitne na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a ak g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým dovolanie inak nie je procesne prípustné. Pre posúdenie existencie procesnej vady v zmysle uvedeného ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k niektorej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p, pretože o veci rozhodoval vylúčený sudca.

Preskúmanú vec prejednal a rozhodol na odvolacom súde senát vedený predsedníčkou senátu A. B.. Dovolací súd, preverujúc tvrdenia žalovaného v dovolaní, zistil, že žalovaný podal 10. septembra 2004 proti menovanej predsedníčke senátu žalobu o ochranu osobnosti, o ktorej žalobe koná Okresný súd Bratislava I pod sp.zn.15 C 328/2004.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, k jeho účastníkom a prípadne k ich právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu (Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Z tohto pohľadu dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako aj vtedy, keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")].

Inštitút vylúčenia sudcu je objektívnou procesnou kategóriou, a tým na samotnom rozhodovaní podľa ustanovenia § 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zásadne nezávislou. Vylúčenie sudcu totiž nastáva priamo zo zákona a nie až výrokom nadriadeného súdu. Preto tiež má sudca oznamovaciu povinnosť o svojom vylúčení (§ 15 Občianskeho súdneho poriadku). Dovolací súd prihliadne na vylúčenie sudcu z úradnej povinnosti a posudzuje ho bez ohľadu na to, či o vylúčení sudcu bolo rozhodnuté podľa § 16 O.s.p. Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni

dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p. posúdiť túto otázku samostatne (porovnaj napr. R 59/1997). Z uvedeného vyplýva, že v predmetnej veci tu nebola žiadna prekážka toho, aby v dovolacom konaní pri posudzovaní namietanej vady konania nemohla byť otázka vylúčenia sudcu skúmaná bez ohľadu na to, či ju a prípadne akým spôsobom riešil prejudiciálne súd nadriadený súdu, na ktorom je sudca činný; dovolací súd je na to priamo predurčený ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, § 237 písm. g/ O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. V opačnom prípade by sa nikdy nemusela odstrániť prekážka pre skutočné uplatnenie ústavnej zásady rovnosti účastníka v konaní (čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a § 18 O.s.p.).

Žalovaný podal proti predsedníčke senátu odvolacieho súdu, ktorý vec prejednal a rozhodol, žalobu o ochranu osobnosti. Podľa dovolacieho súdu tu teda existovala okolnosť, ktorá objektívne zakladala pochybnosť o tom, že vec prejednávajúca predsedníčka senátu A. B. vec prejednala a rozhodla nezaujato.

Procesná vada podľa ustanovení § 237 písm. g/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním žalovaného napadnutý výrok uznesenia Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z.). Zrušil aj so zrušeným výrokom súvisiace rozhodnutie o trovách odvolacieho konania.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. augusta 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková